

Вуколова Катерина Володимирівна,

кандидат філологічних наук,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,

Кузьменко Анастасія Олексіївна,

кандидат філологічних наук,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

ГЕНДЕРНА ВАРІАТИВНІСТЬ МОВЛЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕННИХ ТЕКСТІВ

У лінгвістичних розвідках вітчизняних та зарубіжних вчених активно досліджується проблема виявлення диференційних відмінностей за статевими ознаками, з урахуванням як універсальної (характерної для жінок та чоловіків), так і спеціальної (характерної або для жінок, або для чоловіків) інформації [4; 5; 6]. Особлива увага приділяється питанням, пов'язаним з гендерними аспектами, центром яких постають культурні та соціальні фактори, що визначають відношення суспільства до чоловіків та жінок, стереотипні уявлення щодо чоловічих та жіночих якостей [3]. Вбачаємо за доцільне дослідити предмет гендерної варіативності мовлення на матеріалі англомовних пісенних тестах, які послуговували об'єктом цієї розвідки.

Розподіл на критерії «чоловіче»/«жіноче» перебуває в центрі уваги медицини, біології, психології, соціології, культурології та інших наук. У лінгвістиці поняття гендер введено в термінологічний обіг у 60-х роках ХХ століття у зв'язку з розвитком феміністичного руху в країнах Західної Європи й США. Термін *гендер* походить від латинського «genus» (граматичний рід) та англійського «gender» і позначає фізичні, анатомічні та психологічні відмінності людей. Поняття «гендер» в науковий обіг було введено для того, щоб провести межу між біологічною статтю (sexus) і соціальними та культурними аспектами, присутніми в концепті «чоловіче – жіноче»: поділ ролей, культурні традиції, відносини влади у зв'язку зі статтю людей [1, с. 24]. Тож гендер функціонує на позначення та виявлення соціальної й культурної зумовленості статі й передбачає соціокультурний концепт, що формується у межах системи етнічно зумовлених стереотипних уявлень.

Початковими критеріями у вивченні гендеру та його впливу на мовлення були відмінності у сприйнятті та інтелектуальних здібностях чоловіків та жінок, наданих природою. Вважалось, що усі особливості мови обох статей зумовлені лише біологічною статтю. Проте згодом ракурс вивчення мови декілька зміщується, чому сприяють студії О. Есперсена та Ф. Маутнера, які беруть за основу гендер не лише як біологічний критерій, а розглядають його з точки зору соціальних та історичних чинників.

Погоджуючись з Р. Лакоффа, зазначимо, що мовлення жінок вважається гіперкоректним та ввічливим і в англomовних пісенних текстах. У піснях жіночого виконання трапляються випадки вжитку *please, would like, could, would, may, might, sorry* тощо: *Baby, loneliness will call / Oh, call me, please call me* (C.C.Catch "Good girls go to heaven"), тобто такі тексти сповнені зовнішньою та внутрішньою модальністю на позначення доброзичливого ставлення до вимовленого. Ця ідея також пов'язана із підлеглим положенням жінок у соціальній ієрархії та відсутністю влади.

Характерними особливостями гендерної варіативності мовлення в англomовних пісенних текстах, на наш погляд, є використання інтонаційних зражків, які асоціюються з висловлюванням ввічливості; застосування висхідного тону з метою висловлювання некатегоричності та невпевненості; вживання евфемізмів; використання ввічливих граматичних форм; вживання розділових питань; тактовність у формулюванні наказів; уважність до потреб співрозмовника; велика частка ввічливих форм; тенденція вибачатися.

За думкою Р. Лакоффа, мовна поведінка жінки характеризується як невпевнена, менш агресивна (порівнюючи з чоловічою), гуманна, уважна, компромісна, недомінантна і така, що концентрує увагу на співбесіднику: *When your heart is burning, / Turn me inside out if you can...* (Sandra "Hi! Hi! Hi!"). Така некомпетентність і невпевненість у собі створює негативний вплив на імідж жінок. Проте у сучасному періоді, досить часто можна спостерігати використання жінкою «чоловічі» мовні тактики, серед яких більш вживані – імператив (*Look!, Save!, Stop!, Don't cry* тощо), вигуки (*Hey!, Wow!, Oh!* й т.ін.). У таких ситуаціях її сприймають як нежіночну, нахабну, феміністичну особу, чия поведінка може призвести до комунікативних проблем: *Stop. Hey man, there's a way / Save me just for a sunny day / Ooh I wanna, yes I want your heart / Choo choo choo* (C.C.Catch "Summer kisses"). Ця мовна поведінка називається «подвійною пов'язаністю» (double bind) [7, с. 64].

На думку Д. Таннен, головною причиною відмінності мов чоловіків і жінок є ціль комунікації: для більшості жінок розмова є засобом зближення і розвитку відносин, тоді як чоловіки за допомогою мови намагаються зберегти власну незалежність та підтримати свій статус у соціумі [8, с. 319].

Як вказує Н.Б. Мечковська та інші дослідники (І.В. Грошев, Л.Н. Синельнікова), жіноча мова сатурована атрактивною та емотивною лексикою, та є більш різноманітною і контрастно стилістичною, ніж чоловіча мова, до того ж, жінки рідше вживають таку кількість бранної експресії та вульгаризмів, ніж чоловіки [2, с. 58].

Основні характерні риси мови жінок та чоловіків мають довгу історію у соціологічних дослідженнях, згідно з якими гендер повинен розглядатися не як демографічна категорія, а у світлі соціальних критеріїв, що впливають на мовців обох статей. Гендерна варіативність мовлення в англomовних пісенних текстах також насичена відмінностями, серед яких можна виокремити ввічливі форми звертання, імператив, модальність, вигуки та ін.

Бібліографічні посилання:

1. Васильева И. Б. Проблемы гендерных исследований в лингвистике / И. Б. Васильева // Когнитивный подход к изучению языковых явлений: науч. конф. молодых ученых факультета романо-германской филологии КГУ, 2000 г.: тезисы докл. – Калининград : КГУ, 2000. – С. 21–25.
2. Зирка В. В. Рекламный текст: предпочтения манипулятивной лексики / В. В. Зирка // Культура народов Причерноморья. – 2006. – Т. 1, № 82. – С. 172–174.
3. Мартинюк А. Речевое поведение мужчин и женщин в неформальной коммуникативной ситуации / А. Мартинюк, П. Землянский // Пол и его маркировка в речевой деятельности / [под ред. Е. Н. Шовгеля]. – Кривой Рог: МИЦ ЧЯКП, 1996. – С. 114–126.
4. Пронякина М. В. Феномен языковой маскулинизации женской речи как новый гендерный стереотип / М. В. Пронякина // European Social Science Journal («Европейский журнал социальных наук»). – 2014. – №10 (1). – С. 250–254.
5. Рibaкова О. В. Гендерні особливості аргументації у втіленні дискурсивної стратегії незгоди (на матеріалі англomовного кінодискурсу) / О. В. Рibaкова // Studia methodologica. – Тернопіль, 2014. – Вип. 38. – С. 202–207.
6. Соловьева Н. С. Динамика гендерных стереотипов в английской и русской языковых картинах мира (на материале фразеологии): [монография] / Н. С. Соловьева. – [2-е изд., стер.] – М. : ФЛИНТА, 2014. – 466 с.
7. Lakoff R. Language and women's Place / R. Lakoff // Language in Society. – 1973. – № 2. – P. 45–79.
8. O'Barr W. Women's language» or «Powerless language? / W. O'Barr, B. Atkins // Women and Language in Literature and Society / [McConnell-Ginet S. et al.]. – New York: Praeger, 1980. – P. 93–109.

Гладкова Олександра Євгенівна,
студентка Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ,
Маргулов Артур Худувич
доктор історичних наук,
професор Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСВІТНІ ТРЕНДИ СУЧАСНОСТІ

Питання освіти є дуже актуальним в наш час, особливо для нашої країни, тому що люди прагнуть докорінних змін у житті. Розглянемо сучасні освітні зміни нашої країни згідно з новітніми трендами. Ось декілька з причин змін:

- 1) перехід нашої Держави від авторитарно-тоталітарного політичного режиму, який ще проявляється у деяких аспектах життя нашої держави, в тому числі у питанні освіти, до демократичного;
- 2) прагнення до ЄС, де вже діють нові для нас освітні тренди;
- 3) це сучасні процеси: створення нових технологій, які впливають на усе наше життя і повинні допомагати нам полегшувати його;